
אמרי שמואל
שופטים
פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע
נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנן של קדושים האדמו"ר
הרב שמואל שמעון טולידאנו שליט"א
יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל:058-4150707

. . . . . .

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדו על הברכה

חוברת זו מוקדשת

לברכתם ולהצלחתם של

ניר שם טוב בן שושנה מרציאנו הי"ו
אורן בת ויויאן שתח"י
חן בת אורן שתח"י
דויד ישי בן אורן הי"ו
יהונתן בן אורן הי"ו
מיכל בת אורן שתח"י
אביגיל בת אורן הי"ו

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה ,
ויזכו לבריאות איתנה ופרנסה טובה שפע ברכה מזל
והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

יסוד קיום העולם - הדין והמשפט

"שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוקיך נותן לך לשבטיך, ושפטו את העם משפט צדק" (טז, יח). נאמר בתורה שיש מצוה למנות בכל עיר ועיר שופטים ושוטרים, כי המשפט הוא קיום העולם שאלמלא המשפט היו הבריות גוזלין וחומסים והורגים זה את זה ולא היה העולם מתקיים ועל ידי המשפט הוא מתקיים כמו שאמרו חז"ל (אבות א יח) "רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם", ועוד אומרת שם המשנה (ג, ב) "רבי חנינא סגן הכוהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו".

והיסוד של התורה הוא שיהיה סדר בעולם, ושיש משפט בעולם הזה ויש משפט בעולם הבא, ויש דין ויש דיין ועל כל דבר עתיד אדם לתת את הדין, שזו המהות של העולם שיש סדר ויש משפט בעולם ולא כל אחד יעשה מה שרוצה, ולכן התורה נתנה חשיבות גדולה מאוד לדינים ולמשפטים.

שבעה שערים שבראש האדם

ואם נשים לב, בכל שנה באותו שבוע שקוראים בתורה את פרשת שופטים חל ראש חודש אלול, והוא כדי לרמוז לנו שעוד מעט כולנו עומדים למשפט לפני בורא עולם.

ואומרת לנו התורה (טז, יח) 'שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך', אומר השל"ה הקדוש (פרשת שופטים דרך חיים תוכחת מוסר אות לב) שיש בראשו של כל אדם שבעה שערים, שתי עיניים שתי אוזניים שני נחיריים והפה, ובאה התורה לרמז לנו שבפרט בחודש אלול כל יהודי צריך לשים שופטים ושוטרים בכל שבעת השערים שבראשו, ולשים לב באופן מיוחד מה הוא רואה בעיניו ומה הוא שומע באוזניו ומה הוא מריח בנחיריו ומה הוא מכניס לפיו ומה הוא מוציא מתוך פיו, תבדוק ותשגיח על כל השערים שלך שלא תוציא מהפה מה שלא צריך ולא תכניס לפה מה שלא צריך, ולא תשמע דיבורים אסורים, ולא תסתכל במה שירחיק אותך

מבורא עולם ויטמא את נשמתך.

תפילין שבראש וההבדלה כנגד שבעת השערים

אחד משמותיו של הקב"ה הוא שם שד"י - ובתפילין של ראש מוטבעת עליהם האות שין, ובקשר של תפילין של ראש יש צורה של האות ד', ובקשר של תפילין של יד יש את צורת האות י', וביחד הוא שם שד"י.

ובספר הקדוש אור הצבי כותב, שבתפילין של ראש מוטבעת עליהם משני הצדדים את האות ש', בצד אחד עם שלוש זרועות ומן הצד השני עם ארבע זרועות, וכתב על כך רשב"י שהצד עם השלוש זרועות הוא כנגד שלושת האבות אברהם יצחק ויעקב, והצד השני עם ארבעת הזרועות הוא כנגד ארבעת האימהות שרה רבקה רחל ולאה, אבל אומר הרב אור הצבי שיש בזה גם עוד רמז גדול, ששלוש ועוד ארבע הם שבע והם כנגד שבעת השערים בראשו של האדם כמו שפירטנו למעלה, ובזכות מצוות תפילין של ראש זוכה האדם לשמירה על שבעת השערים שבראשו.

וכתב רבינו האר"י הקדוש, שלכן בהבדלה במוצ"ש עושים הבדלה על היין ומברכים על הבשמים ומברכים בורא מאורי האש על הנר, כי ההבדלה במוצאי שבת נתקנה כדי שתהיה לאדם שמירה על שבעת השערים שבראשו במשך כל השבוע, ולכן - מברך בפיו את ברכות ההבדלה ובאף מריח את הבשמים ובעיניים מברך בורא מאורי האש, ובאוזניים שומע את הברכות של ההבדלה, וכך זוכה לכל השבוע לשמירה על שבעת השערים שבראשו.

לדון לכף זכות

נאמר בפסוק 'שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך', ויש להבין מפני מה אמר בלשון יחיד 'תיתן לך' ולא בלשון רבים 'תיתנו לכם'?

אלא אומר הבן איש חי, שבאה התורה לרמז לנו שמכיוון שהטבע של האדם מושך אותו תמיד ללמד חובה על אחרים, באה התורה ואומרת שאדם יצליח לדון את חברו לכף זכות רק כשיחשוב כאילו הוא דן את עצמו, ואת עצמו הרי הוא דן תמיד לכף זכות, ולכן אמרה התורה בלשון

יחיד שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך.

האדם בטבעו הוא שופט מידי יום ביומו את כל מי וכל מה שהוא רואה בעיניו, ובעוונות הרבים בדרך כלל הוא שופט את כולם לכף חובה, והתורה מזהירה אותנו להשתדל לשפוט תמיד ואת כולם לצד הטוב, ולחפש את הזכות שבכולם ולמצוא בכל אדם את הצד הטוב שבו.

ומסופר ששאלו את רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב מהי העצה לזכות בדין ביום ראש השנה, אמר להם הצדיק - תלמדו זכות על כל יהודי ויהודי וזו העצה הטובה ביותר לזכות בדין ביום ראש השנה, כי הדן את חברו לכף זכות דנים אותו בשמים לכף זכות.

ללכת בתמימות עם הקב"ה

"לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: וחבר חבר ושאל אוב וידעני, ודרש אל המתים: כי תועבת ה' כל עשה אלה, ובגלל התועבת האלה ה' אלקיך מוריש אותם מפניך: תמים תהיה עם ה' אלקיך" (יח, י-יג)

יסוד האמונה בבורא עולם הוא "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", מפרש התרגום אונקלוס - תמים, שלם. שהאמונה שלך בבורא עולם תהיה שלימה, כמ"ש אצל אברהם אבינו (בראשית יז א)"התהלך לפני והיה תמים", וכן (בראשית ו ט) "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", וכן (בראשית כה כז)"ויעקב איש תם יושב אוהלים".

ואומר רש"י על המקום "תמים תהיה עם ה' אלקיך. התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו.

וכן אנו רואים בכל התקופה האחרונה כיצד כל מי שתכנן תוכניות ראה כיצד הקב"ה ממלא פיו שחוק מכל תוכניותיו, בבחינת "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" (משלי יט, כא), אלא על האדם ללכת עם הקב"ה בתמימות ולתת לו לתכנן את התוכניות כמו שנאמר בפסוק "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, לא ייתן לעולם מוט לצדיק" (תהלים נה, כג).

החפץ חיים אומר שכשקוראים קריאת שמע נוהגים לכסות את העיניים, והוא כמו אדם עיוור שנותן יד לאדם פיקח שיוביל אותו, ואם הוא לא סומך עליו במאה אחוז הוא לא ייתן לו יד, וכשנותן לו יד הוא לא שואל אותו בכל רגע למה כעת הולכים ימינה או למה כעת הולכים שמאלה, כי אם הוא נתן לו יד וזה סימן שהוא סומך עליו, כך אנחנו כשאנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים וקוראים ק"ש, אנו מכסים את עינינו לומר שאנו הולכים אחר הקב"ה בעצימת עיניים ובלי שאלות, אלא בתמימות ובשלימות עם בורא עולם.

הבן איש חי מספר, שפעם היה מלך שהיה לו מגדל גבוה מאוד, והניח בראש המגדל אוצר ואמר המלך שמי שיעלה לראש המגדל יקבל את האוצר, והיו בני אדם עולים עד חצי המגדל ורואים שבקושי הגיעו לחצי והיו מתייאשים ויורדים בחזרה, וכך היה כל הזמן עד שפעם אחת אדם עלה והגיע עד ראש המגדל, וכשבאו לראות מי האדם שהצליח לעלות לראש המגדל התברר שהאדם הוא עיוור, וכל מדרגה שעלה חשב שזו המדרגה האחרונה וכך הצליח לעלות עד ראש המגדל, אבל שאר האנשים היו מסתכלים כלפי מעלה והיו רואים כמה הרבה נשאר להם לעלות מיד היו מתייאשים.

והוא מה שאומרת לנו התורה 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' אומר רש"י אין לך לחקור אחרי העתידות, אל תחפש מה יהיה בעתידך, כי אם יש לך שלימות באמונה תדע שכל דבר כשיגיע הזמן שלו תגיע הברכה שלו.

מה שעושה אדם - לעצמו הוא עושה

"כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה: ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה', לפני הכוהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם: ודרשו השפטים היטב, והנה עד שקר העד, שקר ענה באחיו: ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו, ובערת הרע מקרבך: והנשארים ישמעו ויראו, ולא יוסיפו לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך" (יט, טז-כ)

התורה מלמדת אותנו בפסוקים אלו

שכל מה שאדם עושה חוזר עליו, מי שעושה טוב חוזר לו טוב וכן להיפך, וכל יהודי צריך לזכור את הדבר הזה כל חייו ובפרט בחודש אלול.

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב, מספר מעשה במלך אחד שהיו לו שני נגנים אחד יהודי והשני גוי, ובכל שעה שהמלך היה עצוב היו באים שני הנגנים ומנגנים לפניו ומכניסים בו שמחה, ובכל יום שהיו מנגנים לפני המלך מלבד שכרם היו מקבלים משולחנו של המלך כיכר לחם משובחת.

אבל היה הבדל בין שני הנגנים, שהנגן הגוי היה שר ומשבח את המלך והנגן היהודי היה שר משבח את הקב"ה, ודבר זה חרה מאוד מפריע למלך שהיהודי במקום שישבח אותו הוא משבח את בורא עולם, מה עשה המלך ביקש שיכניסו לתוך כיכר הלחם של הגוי עשר מטבעות זהב, להראות בכך שהוא מעדיף את הנגן הגוי על פני הנגן היהודי. ובסוף היום נתן המלך לכל אחד מהם כיכר לחם וכשיצאו בחוץ ראה הגוי שכיכר הלחם שקיבל היא כבדה, אמר לעצמו הנגן הגוי - כנראה בלחם שניתן לי הבצק לא תפח כראוי ולכן הוא כבד כל כך, הלך בסתר והחליף את הכיכר שקיבל עם כיכר הלחם של היהודי.

וכשהגיע היהודי לביתו פתח את כיכר הלחם ומצא שם מטבעות זהב ושמח מאוד, ולמחרת כשבא למלך היה מנגן ושר - אני מודה לבורא העולם ששם בליבו של המלך שייתן לי עשרה מטבעות זהב בתוך הלחם, וכששמע המלך כך כעס מאוד ואמר לגוי המנגן - טיפש שכמותך מפני מה החלפת את כיכר הלחם שלך עם היהודי, למחר היזהר שלא תחליף, וציווה המלך שיכניסו ללחם של היהודי רעל, וכשהיהודי הגיע לביתו פתאום נשמעו דפיקות בדלת, והיה זה בנו של המלך שהיה באמצע נסיעה ורעב מאוד, ושאל - האם יש משהו לאכול? א"ל הנגן היהודי - יש לי לחם משולחנו של אביך, מיד ישב ואכל ולאחר מספר דקות נפל ומת מהרעל הטמון בלחם. שאלו המלך - מה נתת לו לאכול? אמר לו הנגן היהודי - אני נתתי לו את הלחם שאתה נתת לי, ומכאן אנו לומדים שכל מה שאדם עושה חוזר אליו, כמו שנאמר בפסוק (דברים יט יט) 'כאשר זמם לעשות

לאחיו כן יעשה לו.'

"יסוד התשובה – הכרת החטא"

"כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלקיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי הכהו, ויצאו זקניך ושפטיך... וענו ואמרו ידינו לא שפכה את הדם הזה ועינינו לא ראו, כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם, ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה.' (כא, א-ט)

נצטווינו בתורה שאם נמצא יהודי הרוג שלא נודע מי הרגו, לוקחים זקני וחכמי העיר הקרובה אל החלל עגלת בקר בת שנתה, ועורפים את ראשה בנחל שאף פעם לא נעבד ולא נזרע ולא נתן פירות, ופרש"י - אמר הקב"ה תבוא עגלה בת שנתה שלא עשתה פירות ותערף במקום שאינו עושה פירות לכפר על הריגתו של זה שלא הניחוהו לעשות פירות (היינו שלא הניחוהו לעשות מצוות שגם הם נקראים פירות), ואומרים הכהנים ידינו לא שפכו את הדם הזה כפר לעמך ישראל.

ולומדים חז"ל שצריך להביא עגלה ערופה דווקא במקום שלא נודע מי הרג את החלל, אבל אם נודע מי הרגו לא מביאים עגלה ערופה.

ולכאורה הדברים לא מובנים, שהרי היה צריך להיות קל וחומר ומה אם לא נודע מי הכהו והרגו ואולי גוי הרגו בכל זאת חייבים להביא עגלה ערופה, כל שכן כאשר נודע שהרוצח מישראל שיצטרכו להביא עגלה ערופה?

אלא מבאר הגרי"ל חסמן זצ"ל בספרו "אור יהל" (על הפרשה) על פי מה שאמר הנביא ירמיה (ירמיה ב לה) שאמר הקב"ה "הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי", לומדים מכאן שאלמלא אמירת "לא חטאתי" לא היה משפט, ולכאורה צריך להבין וכי עיקר המשפט הוא על האמירה "לא חטאתי"?! והרי עיקר המשפט הוא על מעשים לא טובים שעשו ולא על שאומר "לא חטאתי."

אלא אומרים חז"ל שכשיהודי אומר "חטאתי", הרי שמיד מתכפר חטאו וה' מסיר את משפטו מעליו, ומכאן אנו לומדים יסוד גדול מאוד שעיקר הכפרה תלויה בהכרת החטא,

ולעומת זאת כאשר אדם אומר לא חטאתי הוא מגביר את חרון אף ה' עליו, וכבר אמרו חז"ל שיסוד התשובה הוא הכרת החטא.

מעתה מובן, שאם לא נודע מי הכהו בני אדם מתנחמים ואומרים בליבם שלא היה כאן רצח אלא מת מיתה טבעית, ואף אם רצחוהו אולי גוי רצחו ולא יהודי, לפיכך באה התורה וציוותה על מצוות עגלה ערופה כדי להרעיש את הנפש ולהשריש בלב, כי עוון יש כאן ויש צורך בכפרה ולא לומר "לא חטאנו", אלא כל ישראל ערבים זה לזה ואם יהודי נהרג כולם צריכים כפרה.

א"כ לומדים אנו מפרשת עגלה ערופה, שמעלתם של עם ישראל שמכירים בחטא ומודים בעוונם, ולכן הקב"ה מכפר לכל ישראל על ידי שמביאים עגלה ערופה.

הגמרא במסכת ברכות (יב ב) אומרת - כל העושה עבירה (ומתבייש בה) ומתחרט עליה מוחלין כל עוונותיו, ולכאורה מה מיוחד בחרטה שבעבורה יימחלו לו כל עוונותיו? אלא מבארים בעלי המוסר, שמכיוון שבדרך הטבע אדם מחזיק בטעותו ולא מודה שטעה, אדם ששובר את מידותיו ומודה שטעה מוחלין לו על כל עוונותיו.

שכרו של המודה בהטאו

ועוד מצינו כמה גדול שכרו של מי שמודה על טעותו, שנאמר במדרש בזכות מה זכה עמרם לבן כמשה רבנו? אומר המדרש בזכות שהודה עמרם שטעה ולא בוש, זכה לבן משה רבנו שיוציא את עם ישראל ממצרים, וינחיל לעם ישראל את התורה, שהרי הגמרא בסוטה (דף יב ע"א) אומרת שעמרם היה נשיא שבט לוי, ובשעה שגזר פרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" (שמות א, כב), עמד וגירש את אשתו, וכשראו כל עם ישראל שעמרם שהוא גדול הדור מגרש את אשתו עמדו כל עם ישראל וגירשו נשותיהם, באה מרים בתו הקטנה ואמרה לו - אבא גזרתך קשה משל פרעה, שפרעה גזר רק על הזכרים ואתה גזרת גם על הזכרים וגם על הנקבות, ולאחר שהתבונן וראה שבתו צודקת לא בוש שטעה, ועמד והחזיר את אשתו ועמדו כל עם ישראל והחזירו נשותיהם. ובזכות

המעלה הזו שהודה ולא בוש, נולד מושיען של ישראל משה רבנו.

המדרש (שוחר טוב מזמור ק) דורש על הפסוק (משלי כח יג) "מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירוחם", מכסה פשעיו זה שאול המלך שעבר על ציווי ה' במלחמת עמלק ולא הרג את הצאן, וכשבא שמואל הנביא ושאלו מדוע לא הרגת את הצאן של עמלק הרי הקב"ה ציווה להרוג את כל הצאן של עמלק? ענה לו שאול המלך "חמל העם" (פי' העם ריחם) ושאול המלך במקום להודות על האמת אמר שהעם ריחם ולכן הקב"ה קרע את מלכותו, ועל זה נאמר "מכסה פשעיו לא יצליח", אולם דוד המלך בשעה שבא נתן הנביא להוכיח אותו במשל כבשת הרש על שנשא את אשת אוריה, מיד אמר דוד המלך "חטאתי לה'", והודיע לו נתן הנביא שנמחל לו החטא בגלל שהודה על חטאו ועליו נאמר "ומודה ועוזב ירוחם."

כל ישראל ערבים זה בזה

ואומרת הגמרא בסנהדרין (כז ב), שמפרשת עגלה ערופה אנו למדים שכל עם ישראל ערבים זה בזה, ולכן צריכים להביא עגלה ולשוחטה כדי לכפר על ההרוג.

וכן רואים אנו בפרשה הקודמת פרשת ראה, שעם ישראל שותפים וערבים זה לזה כמו שנאמר (דברים יא כט) "ונתת את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל", והמשנה בסוטה (פ"ז מ"ה) אומרת שהתחלקו עם ישראל לשניים, ששה שבטים עלו להר גריזים וששה שבטים עלו להר עיבל והכוהנים והלווים עמדו באמצע, והיו אומרים את הברכות - אשר תשמעו בכל מצוות ה' והקללות - אם לא תשמעו אל מצוות ה'.

ושואל רבי יוסף מסלנט בספרו באר יוסף (תחילת פרשת ראה) מדוע הקב"ה לא ציווה לומר את הברכות ואת הקללות במקום אחד, אלא ציווה שחצי מעם ישראל יהיו על הר גריזים ויעמדו על הברכה, והחצי השני יעמדו על הר עיבל ויעמדו על הקללה?

אלא מבאר רבי יוסף מסלנט, שהקב"ה בא ללמדנו שכל ישראל ערבים זה בזה, ואם יהודי עושה מצוה הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו

לכף זכות, וכן להיפך אם יהודי עושה עבירה הוא מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, ולכן בשעה שאמרו את הברכות והקללות חילק את עם ישראל לשני חלקים, להראות שאף על פי שבברכות היו רק חצי מעם ישראל, מכל מקום הברכה מגיע לכל עם ישראל כי עם ישראל ערבים זה בזה.

ואמרו במדרש (ויק"ר ד ו) משל לספינה הנמצאת בלב ים, ופתאום אחד הנוסעים התחיל לעשות חור בדופן חדרו, התחילו כולם לצעוק שהוא מסכן את חייהם של כל נוסעי הספינה, אמר להם אותו אדם אני עושה חור רק בחדר שלי, מה איכפת לכם? כך עם ישראל כולם ערבים זה בזה, כולם בנים של בורא עולם כמו שנאמר בפרשה (דברים יד א) "בנים אתם לה' אלוקיכם", וכל מצווה שיהודי עושה הוא מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וכן יהודי שמקיים מצווה מציל יהודי אחר שנמצא במקום סכנה כי כל ישראל ערבים זה בזה.

יהי רצון שבזכות שנזכה להודות על האמת ולהכיר בחטאנו ולשוב בתשובה בפרט בחודש אלול שהתשובה מקובלת ביותר, ונדע שהמעשים שלנו יכולים להשפיע על כל העולם כולו בין לטוב ובן לרע, נזכה שהקב"ה יבשרנו בשורות טובות אמן!

מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"

השיעור השבועי

מפי מורינו ורבינו בנם של קדושים האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד **בית מאיר**
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד
ביום שלישי י' אלול 6.9.22
בשעה 20:45 בדיוק

הציבור מוזמן להשתתף